

Verslag van het ingevolge artikel 5, sub d., j^o 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen ZonMw (Zorgonderzoek Nederland Medische wetenschappen) en de Rijksarchiefdienst met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden van het Prophylaxefonds (1931-1950) en haar rechtsopvolger Praeventiefonds (1950-1998)

drs. A.G. Dellebeke
Den Haag, mei 2005

Inleiding

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, eerste lid van het Archiefbesluit 1995 (Stbl.1995/671). De lijst heeft de vorm van een Basissetiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B= te bewaren; V= op termijn te vernietigen).

Dit BSD fungeert als een nieuw selectie-instrument voor het Prophylaxefonds (1931-1950) en haar rechtsopvolger Praeventiefonds (1950-1998).

Het beleidsterrein

Met de Ziektewet van 1913 (Stbl. 1913, 204) werd de basis gelegd voor de oprichting van het Prophylaxefonds. In 1931 werd het AMBV (Stbl. 1931, 2) gepubliceerd waarmee het fonds daadwerkelijk werd opgericht. Het doel was het financieren van preventieve maatregelen om te voorkomen dat werknemers in de Ziektewet zouden komen: op deze manier werd het aantal dagen waarover ziekingeld betaald moest worden zo laag mogelijk gehouden en konden de premies van de werkgevers en verzekerden overeenkomstig laag blijven. Met de inwerkingtreding van de Wet op het Praeventiefonds (Stbl. 1950, K259) werd het Prophylaxefonds opgeheven. Met dezelfde wet werd het Praeventiefonds ingesteld. Dit fonds had een bredere opzet: de gelden waren bestemd voor het nemen of bevorderen van preventieve maatregelen ten bate van de gehele bevolking. Het Praeventiefonds had drie aandachtsvelden:

- wetenschappelijk onderzoek;
- geestelijke volksgezondheid;
- voorlichting.

Aanvankelijk heeft het Praeventiefonds zich vooral door middel van voorlichtingsactiviteiten gericht op preventie. In de loop der jaren kreeg het wetenschappelijk onderzoek echter een zwaarder accent.

Het fonds legde verantwoording af aan de minister waaronder Volksgezondheid ressorteerde.

In 1997 werd een wetsvoorstel in gediend om de taken van het Praeventiefonds onder te brengen in een nieuw in te stellen zelfstandig bestuursorgaan (ZON). Als gevolg hiervan is het Praeventiefonds opgeheven op 1 juli 1998.

Binnen het beleidsterrein zijn de volgende actoren actief geweest:

Prophylaxefonds (1931-1950)

Praeventiefonds (1950-1998)

- Het bestuur [1950-1998];
- Het bureau (1950-1998);
- Commissie van Voorbereiding (1950-1997);
- Wetenschappelijke Adviescommissie (1965-1997);
- Beleggingscommissie (1950-1995);
- Zware begeleidingscommissie (TNO-PG1950-1995);
- Werkgroep Ziekenhuisinfecties (1995).

Reikwijdte van dit BSD

Dit BSD wordt thans door ZonMw ter vaststelling aangeboden voor de volgende actoren:

- Prophylaxefonds;

- Praeventiefonds

Totstandkoming BSD

Onderhavig BSD is gebaseerd op PIVOT-rapport 167 *Voorkomen is beter dan genezen. Een institutioneel onderzoek naar het handelen van het Prophylaxefonds (1931-1950) en haar rechtsopvolger Praeventiefonds (1950-1998) (Den Haag 2004)*

Het definitieve concept BSD voor het Prophylaxefonds en haar rechtsopvolger Praeventiefonds kwam tot stand in december 2004 en is, naar aanleiding van het besprokene tijdens het driehoeksoverleg, aangepast en aangevuld.

Driehoeksoverleg

Het driehoeksoverleg is opgestart in januari 2005 en afgesloten in mei 2005.

Hieronder volgt eerst een opsomming van de deelnemers aan het driehoeksoverleg waarna de gevolgde toetsingsprocedure kort wordt uiteengezet.

Aan het driehoeksoverleg is door de volgende personen deelgenomen:

Beleidsdeskundige

Mw. S.B.M. Korff de Gids MPH; programmacoördinator Preventie ZonMw.

Archiefdeskundige

Mw. J.C. Lubben; medewerker Archiefbeheer ZonMw.

Vertegenwoordigers van de Algemeen Rijksarchivaris

dr. A.H. Poelwijk en mw. drs. A. Dellebeke, medewerkers Selectie & Acquisitie van het Nationaal Archief.

De vertegenwoordigers van de Algemeen Rijksarchivaris hebben schriftelijk hun commentaar op het concept-BSD kenbaar gemaakt. Het verdere driehoeksoverleg is door mevrouw Dellebeke gevoerd.

Voorts trad op als adviseur van de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris prof.dr. E.S. Houwaart, hoogleraar Geschiedenis van de Geneeskunde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en hoofd van de afdeling Metamedica van het VU medisch centrum.

Tijdens het driehoeksoverleg is de volgende procedure gevolgd:

Op 24 januari 2005 heeft dhr. H. Smid namens ZonMw de concept-selectielijst ter vaststelling aangeboden bij de Algemeen Rijksarchivaris.

Door het Nationaal Archief is in januari 2005 een materiedeskundige gezocht. In februari heeft de heer prof.dr. E.S. Houwaart zich bereid verklaard schriftelijk deel te nemen aan het driehoeksoverleg.

In de periode februari – mei 2005 is schriftelijk overleg gevoerd tussen de vertegenwoordiger van de Algemeen Rijksarchivaris en de deskundigen van ZonMw.

De materiedeskundige heeft per e-mail laten weten naar aanleiding van de lijst geen opmerkingen over de voorgestelde waarderingen te hebben.

Vervolgens heeft mw. Lubben wijzigingen die tijdens het driehoeksoverleg zijn overeengekomen verwerkt in het BSD. Gewijzigde handelingnummers zijn in een bijgevoegde concordantie opgenomen.

Belangen ex artikel 2, sub b en c Archiefbesluit 1995

Tijdens het opstellen van het BSD en tijdens het gevoerde driehoeksoverleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde besluit genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek. Als uitgangspunt van het overleg gold de door de rijksarchiefdienst gehanteerde selectiedoelstelling, die inhoudt dat de belangrijkste bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring. Met het te bewaren materiaal moet het mogelijk zijn om een reconstructie te maken van de hoofdlijnen van het handelen van de rijksoverheid ten opzichte van haar omgeving, maar ook van de

belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, voor zo ver deze zijn te reconstrueren uit overheidsarchieven.

Om op basis van deze selectiedoelstelling tot een waardering van de handelingen te komen, worden zes selectiecriteria toegepast:

Selectiecriteria

Handelingen die gewaardeerd worden met B(ewaren)

Algemeen selectie criterium

Toelichting

1. Handelingen die betrekking hebben op voorbereiding en bepaling van beleid op hoofdlijnen

Hieronder wordt verstaan agendavorming, het analyseren van informatie, het formuleren van adviezen met het oog op toekomstig beleid, het ontwerpen van beleid of het plannen van dat beleid, alsmede het nemen van beslissingen over de inhoud van beleid en terugkoppeling van beleid. Dit omvat het kiezen en specificeren van de doeleinden en de instrumenten.

2. Handelingen die betrekking hebben op evaluatie van beleid op hoofdlijnen

Hieronder wordt verstaan het beschrijven en beoordelen van de inhoud, het proces of de effecten van beleid. Hieruit worden niet per se consequenties getrokken zoals bij terugkoppeling van beleid.

3. Handelingen die betrekking hebben op verantwoording van beleid op hoofdlijnen aan andere actoren

Hieronder valt tevens het uitbrengen van verslag over beleid op hoofdlijnen aan andere actoren of ter publicatie.

4. Handelingen die betrekking hebben op (her)inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen

Hieronder wordt verstaan het instellen, wijzigen of opheffen van organen, organisaties of onderdelen daarvan.

5. Handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop beleidsuitvoering op hoofdlijnen plaatsvindt

Onder beleidsuitvoering wordt verstaan het toepassen van instrumenten om de gekozen doeleinden te bereiken.

6. Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeiën uit voor het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten

Bijvoorbeeld in het geval de ministeriële verantwoordelijkheid is opgeheven en/of wanneer er sprake is van oorlogstoestand, staat van beleg of toepassing van noodwetgeving.

Belangen van de archiefbescheiden voor de overheidsorganen en de recht- en bewijszoekende burger

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd voor vernietiging op termijn, is de termijn vastgesteld met het oog op het belang van de archiefbescheiden voor overheidsorganen en voor de recht- en bewijszoekende burger. De beoordeling en vaststelling van de maximale termijnen zijn geschied door de deskundigen van ZonMw. De vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris heeft zich ervan vergewist dat zij gezien hun inbreng en functie inderdaad kunnen gelden als deskundigen.

Belangen van de te bewaren archiefbescheiden voor het historisch onderzoek

In het driehoeksoverleg heeft de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris primair de belangen van het historisch onderzoek behartigd. Daarnaast hebben ook de overige deelnemers hun gedachten laten gaan over de vraag op welke wijze het belang van de bescheiden voor later historisch onderzoek in de selectielijst tot uiting zou moeten worden gebracht. Door de deelnemers aan het driehoeksoverleg is ook de mening gevraagd van prof.dr. E.S. Houwaart, hoogleraar Geschiedenis van de Geneeskunde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en hoofd van de afdeling Metamedica van het VU medisch centrum en materiedeskundige op het gebied van het Prophylaxefonds en haar rechtsopvolger Praeventiefonds. De inbreng van de heer Houwaart is door de overige deelnemers zeer op prijs gesteld.

Ingevolge artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 kan neerslag van bepaalde, als te vernietigen gewaardeerde handelingen betreffende personen en/of gebeurtenissen van bijzonder cultureel of maatschappelijk belang, van vernietiging worden uitgezonderd.

Inhoudelijk verslag

Handeling 1

De vertegenwoordigers van de Algemeen Rijksarchivaris stellen voor deze handeling te splitsen in twee aparte handelingen om duidelijker verband te leggen tussen handeling en neerslag (en waardering) en om onderscheid te maken tussen uitvoerende handelingen en beleidshandelingen.

Allen gaan akkoord met het volgende voorstel:

Handeling 1 : Het voorbereiden, vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid betreffende [de besteding van gelden uit] het Prophylaxefonds

Product: Vergaderverslagen

Waardering: B 1,5

Nieuwe handeling: Het toekennen of afwijzen van subsidie aanvragen

Product: Correspondentie met subsidieaanvragers

Waardering: V, 10 jaar na afwijzen of vaststellen subsidie

Deze handeling zal onder nummer 7 worden opgenomen

Handeling 7 Het beleggen van de beschikbare gelden van het fonds naar bij huishoudelijk reglementen vast te stellen regelen

De vertegenwoordigers van de Algemeen Rijksarchivaris stellen voor deze handeling te laten vervallen omdat het huishoudelijk reglement (handeling 2) ook voorziet in de neerslag van de beleggingen.

Bij handeling 2 kan dan in de opmerking opgenomen worden dat het hier ook regelingen inzake beleggen van gelden betreft.

Voorstel voor de waardering van handeling 2:

B 1,5 (eindproducten) en V, correspondentie en beleggingsdocumenten.

De vergaderverslagen bij handeling 7 vallen reeds onder de neerslag van handeling 1; derhalve kan handeling 7 vervallen.

Allen gaan akkoord met de voorstellen.

Handeling 133.29 Het vaststellen van beleid ten aanzien van de taken van het Praeventiefonds.

De vertegenwoordigers van de Algemeen Rijksarchivaris stellen voor deze handeling conform handeling 1 te formuleren [*Het voorbereiden, vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid betreffende [de besteding van gelden uit] het Praeventiefonds*].

Als product zullen vergaderverslagen worden toegevoegd en de handeling moet een nieuw nummer krijgen. De handeling zal onder nummer 8 worden opgenomen.

Allen gaan akkoord.

Handeling 8 Het bestemmen van geleden van het Praeventiefonds tot het nemen of bevorderen van maatregelen welke strekken om ziekte te voorkomen of de gezondheid te bevorderen.

Voorgesteld wordt om deze handeling gelijk nieuwe handeling 7 te formuleren en te waarderen met V 10. Allen gaan akkoord. De handeling zal onder nummer 9 worden opgenomen.

Handeling 15 tot en met handeling 21 inzake benoeming leden en instellen commissies

De vertegenwoordigers van de Algemeen Rijksarchivaris stellen voor om één algemene instellingshandeling voor alle commissies te formuleren en deze met B (4) te waarderen. Deze handeling betreft neerslag over wat de commissies gaan doen en zal opgenomen worden onder nummer 16.

Zij opperen tevens om één algemene benoemingshandeling te formuleren voor alle leden van die commissies en deze met V 10 te waarderen. Deze handeling zal onder nummer 17 worden opgenomen. Allen gaan akkoord.

Handelingen 25 tot en met handeling 29 inzake vacatiegelden

Ook hier wordt overeengekomen al deze handelingen in één algemene handeling te herformuleren en deze zal onder nummer 26 worden opgenomen. De waardering blijft V10.

Handeling 30 Het in en buiten rechten vertegenwoordigen van het Praeventiefonds

De vertegenwoordigers van de Algemeen Rijksarchivaris vragen zich af wat hier precies gebeurt. Door de zorgdrager wordt uitgelegd dat het er op neer komt dat aangewezen bestuursleden de voorzitter dan wel de plaatsvervangend voorzitter kunnen vervangen indien zij door omstandigheden geen besluiten kunnen nemen. Allen gaan akkoord met de waardering V.

Over de waardering van de overige handelingen waren alle betrokken partijen het eens.

Het verslag is ter goedkeuring voorgelegd aan de betrokkenen.
Allen gaan akkoord.